

Министерски съвет

Портал за обществени консултации

(www.strategy.bg)

Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за трансплантация на органи, тъкани и клетки

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 05.07.2025 г. - 04.08.2025 г. Неактивна

Номер на консултация: #11273-K

Област на политика: Архив - Здравеопазване

Тип консултация: Закон

Вносител: Министерство на здравеопазването

Тип носител: Национално

Причините за разработване на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за трансплантация на органи, тъкани и клетки са свързани с необходимостта от усъвършенстване и осъвременяване на нормативната уредба в областта на електронното здравеопазване. В тази връзка са предложени промени за отмяна на задължението на НЗОК да издава здравноосигурителна книжка на всяко задължително здравноосигурено лице. Предложението е естествена част от процеса по дигитализация в здравеопазването, който се реализира посредством внедряването на НЗИС.

Адрес за изпращане на становища и предложения: DLD@mh.government.bg

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на здравеопазването

Адрес: София, София, пл. Света Неделя № 5

Електронна поща: press@mh.government.bg

Документи

Пакет основни документи:

[Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за трансплантация на органи, тъкани и клетки - вер. 1.0 | 04.07.2025](#)

[Проект на Решение на Министерския съвет - вер. 1.0 | 04.07.2025](#)

[Доклад на министъра на здравеопазването - вер. 1.0 | 04.07.2025](#)

[Мотиви - вер. 1.0 | 04.07.2025](#)

[Частична предварителна оценка на въздействието - вер. 1.0 | 04.07.2025](#)

[Становище на администрацията на Министерския съвет - вер. 1.0 | 04.07.2025](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 25.09.2025](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

Автор: Христо Христов (04.08.2025 11:19)

Препоръки

Становище по проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за трансплантация на органи, тъкани и клетки

Отправлям следните препоръки:

1. Утвърждаването на образеца на декларацията да се извършва с наредба на министъра на здравеопазването, а не чрез вътрешен акт на ИАМН.
2. Да се осигурят допълнителни канали за подаване на декларации – чрез личните лекари, здравни заведения, РЗИ, НЗИС – еЗдраве.
3. Да се осигури публичен достъп на гражданите до собствения им запис в регистъра (чрез електронен идентификатор).
4. Да се предвиди национална информационна кампания, насочена към обяснение на новия ред, включително за уязвими и възрастни хора.
Допълнителни предложения за изменения и допълнения на ЗТОТК, свързани с волеизявлението за донорство (с мотиви).
5. Добавяне на възможност за изразяване на прижизнено желание за донорство
Предложение за текст:

В чл. 20 се създава нова алинея:

Всяко пълнолетно дееспособно лице може приживе да заяви желанието си органите, тъканите и клетките му да бъдат използвани за трансплантация след неговата смърт или да упълномощи друго лице, или своето семейство да вземе това решение.

Декларацията се подава лично или по електронен път пред Изпълнителна агенция „Медицински надзор“ и се вписва в регистъра по чл. 39, ал. 1, т. 2.

Мотиви:

Настоящата уредба допуска само изразяване на несъгласие. Интервюта с хора, желаещи да дарят, показват нужда от възможност за приживено положително волеизявление или изрично делегиране на решението на близък човек. Това би осигурило по-голямо уважение към личната автономия и житейските обстоятелства на донора.

6. Уреждане на възможността за решение от семейството при липса на изрично изразена приживе воля на починалия.

Предложение:

В чл. 21 се създава нова ал.1:

(1) Когато починалото лице приживе не е изразило желание или несъгласие, и не е посочило друго лице което да вземе решение, органи, тъкани и клетки могат да бъдат взети след уведомяване на близките по ал. 1, т. 3 и при липса на писмен отказ от тяхна страна.

Мотиви:

В случаите, когато човек приживе не е взел решение относно донорството, семейството остава естественият носител на отговорността да вземе това решение с уважение към ценностите и волята на починалия. Въпреки че законът формално предвижда единствено възможност за отказ, в практиката близките реално изразяват съгласие или несъгласие.

Предложената уредба не променя основната философия на закона, но въвежда ясен ред, който помага на семейството да вземе решение в отсъствието на изрична воля от страна на починалия. Това би улеснило комуникацията и би осигурило повече предвидимост и сигурност.

7. Предвиждане на възможност за решение от изрично посочено лице

Предложение:

Създава се нов чл. 21а:

Чл. 21а. (1) В случай че лицето приживе е посочило изрично друго лице, което да вземе решение относно даряването на органи, тъкани и клетки след неговата смърт, това лице има право да изрази писмено съгласие или отказ, които се зачитат със същата сила, както волята на самия починал.

8. (2) Посочването на такова лице се извършва чрез декларация, подадена в Изпълнителна агенция „Медицински надзор“.

Мотиви:

В съвременното общество много хора живеят в дълготрайни отношения без сключен граждански брак или се доверяват на конкретен роднина. Предвидената възможност отразява социалната реалност и ще даде глас на хора, които реално познават и уважават волята на починалия и са се ползвали с неговото доверие.

9. Разширяване на обхвата на регистъра по чл. 39, ал. 1, т. 2

Предложение за текст:

Регистърът по чл. 39, ал. 1, т. 2 включва лицата, изразили приживе желание или несъгласие, както и тези, които са посочили трето лице или семейството си за

вземане на решение относно даряването на органи, тъкани и клетки.

Мотиви:

Разширяването на регистъра е необходимо за гарантиране на пълна проследимост, прозрачност и навременен достъп до информацията от страна на заинтересованите медицинските екипи и самите граждани.

Забележка: Изразяването на желание или посочване на лице (т. 5 и 8) следва да става по същия ред, както при несъгласие – с утвърдени от министъра декларации и през разнообразни, достъпни канали.

С уважение, д-р Христо Христов

Автор: Любов Кирилова (03.08.2025 21:58)

Против

Уважаеми дами и господа,

Отмяната на ал. 4 в чл. 20 от закона - изразеното несъгласие да се вписва в здравноосигурителната книжка на лицето - би представлявала поредна стъпка към системното ограничаване на правото на гражданите на достъп до информация. На практика, болничните заведения вече прилагат непрозрачни практики, които възпрепятстват проследяването на отношенията им с тъканни банки. Липсва ефективен обществен контрол върху договорите, които позволяват на такива частни структури да оперират на територията на държавни или общински болници.

Информацията по тези въпроси е на практика недостъпна за пациентите и техните близки. Това създава реален риск пациентът да не бъде достатъчно информиран за възможни последици, засягащи не само здравето, но и живота му.

В условията на дефицит на прозрачност и отговорност гражданите остават уязвими, а доверието в здравната система се разклаща все по-сериозно.

В личен план съм дълбоко засегната от преживяното с моя съпруг, който почина след престой в болнично заведение при обстоятелства, които будят сериозни съмнения. Той не притежаваше синя здравна книжка и не беше предварително информиран за съществуващата правна презумпция за съгласие за донорство. Смятам, че ако му беше осигурена възможност ясно да заяви несъгласие, това би могло поне частично да го защити.

Той беше приет в болницата при неясни и непълно прозрачни обстоятелства, а последвалото лечение поражда сериозни опасения относно съответствието му с медицинските и етичните стандарти. Поведението на медицинския персонал, както и действията след смъртта му, поставят тревожни въпроси – включително дали не са били налице интереси, свързани с донорството и трансплантациите, които са надделели над правата на пациента.

Необходимо е да бъдат въведени мерки за реална информираност, отчетност и контрол, които да гарантират предотвратяване на подобни случаи.

С уважение:

Любов Кирилова

rochta@abv.bg

Автор: Николина Кирилова (03.08.2025 18:23)

Против

Уважаеми дами и господа,

Категорично съм против проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за трансплантация на органи, тъкани и клетки. Ако се отмени ал. 4 в чл. 20 от закона изразеното несъгласие да се вписва в здравноосигурителната книжка на лицето, то следващите поколения ще останат неинформирани относно декларацията за изразяване на несъгласие за вземане на органи, тъкани и клетки след смъртта. Националната здравноосигурителна каса издава на всяко здравноосигурено лице здравноосигурителна книжка, от която лицето може да се информира относно презумпцията за съгласие. Обратно, без здравноосигурителна книжка само единици ще знаят Закона за трансплантация на органи, тъкани и клетки и съответния член за декларацията. Всичко това е нарушение на чл. 41, ал. 2 от Конституцията на Република България, която гласи, че гражданите имат право на информация.

Тук трябва да каже, че със или без отказ, лечебните заведения и в частност тъканните банки нарушават Закона за трансплантация на органи, тъкани и клетки и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане. В стенограма от пленарно заседание пише: "За периода 2002-2006 г. ... от България са изнесени 17 хил. 77 кг кости – 17 тона кости! Това е повече, отколкото износа на Съединените щати, Канада и Европейския съюз, взети заедно!". През 2005 г. при проверка на тъканна банка бяха констатирани технически пропуски при оформянето на донорските досиета. През 2008 г. директор на център по съдебна медицина към държавна болница бе задържан по обвинение, че е направил 98 незаконни експлантации от 2004 г., а други около 500 се проверяват.

Към днешна дата мениджър координация донорство към тъканна банка се обажда на близките по телефона, за да ги попита дали да съгласни, което е нарушение на чл. 7, ал. 1 от Наредба № 12 от 2007 г. за реда за установяване и удостоверяване на обстоятелствата, при които може да се извърши вземане на органи, тъкани и клетки от починало лице и други. Разпоредбата е категорична, че се представя писмен отказ, а не съгласие: "Лекарят по чл. 3 съобщава на съпруг или родител, дете, брат

или сестра на починалото лице за предстоящото вземане на органи, тъкани или клетки и определя разумно кратък срок, в който тези лица могат да представят писмен отказ за вземане на органи, тъкани или клетки, като срокът се отразява предварително в протокола по ал. 2". Още повече, че според заключителните разпоредби тази наредба отменя Наредба № 16 от 2004 г. за условията и реда за даване на съгласието на някой от близките за вземане на органи, тъкани и клетки от човешки труп.

Както близките не знаят чл. 7, ал. 1 от Наредба № 12, така и с настоящия законопроект българските граждани няма да знаят, че са донори по презумпция.

С уважение:

Николина Кирилова, пострадал по трансплантации
kirilovanikolina@abv.bg

Автор: Георги Пеев (15.07.2025 14:00)

Предложения за промяна в проекта

Уважаеми дами и господа,

считам, че елиминирането на личния лекар с директно подаване на декларация за отказ от даряване на органи, не е добра практика. Именно личният лекар е първият, който има пряк допир с пациента, познава го, дава му напътствия и има взаимно доверие между двете страни. Точно заради това, а и с цел по-добра информираност, смятам, че пациентът трябва да подава декларацията за отказ до личния си лекар, който по служебен път да я придвижва до РЗИ и съответно до ИАМН. Впрочем, точно такъв е настоящият модел и той е работещ.

Също така предлагам създаването на позитивен списък. Т.е., българските граждани освен отказ от даряване на органи, да могат да декларират приживе и съгласие. Такъв регистър има в редица държави и въвеждането му е оказало положително влияние върху броя на донорските ситуации и върху броя на трансплантациите. Въвеждането на регистър за съгласие ще даде и възможност да се измерва количествено ефектът от мерките по осведоменост на населението, заложен в Националната програма за насърчаване на донорството и подпомагане на трансплантацията в Република България. Това ще повлияе положително на инициативите, които се предприемат за популяризиране на донорството, за да има повече трансплантации у нас.

С уважение:

Георги Пеев, пациент с трансплантирани органи

История

Начало на обществената консултация - 05.07.2025

Приключване на консултацията - 04.08.2025

Справка за получените предложения - 25.09.2025

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)

Окончателен акт на Министерския съвет
